

REPERTORIUM OP DE LENEN VAN DE HOFSTEDE VAN RIEDE TE WERKENDAM, 1354-1683

door
J.C. Kort

Eerder gepubliceerd in 'Genealogisch Tijdschrift voor Midden- En West-Noord-Brabant en de Bommelerwaard', jrg. 25 (2001)

Inleiding

Van het huis van Riede te Werkendam, zelf leenroerig aan Altena,¹ hing een aantal lenen af, waarvan het eerst iets blijkt in 1354.² De eigen registratie van dit leenhof begint pas in 1639 en loopt tot 1750. Daarvan zijn hier alleen de lenen buiten Werkendam - enige huizen en buitendijks land - behandeld. Om ons onbekende redenen komen deze lenen na 1682 niet meer in het register voor.

De eigen leenregisters van Riede zijn aanwezig in het fonds Leengerechten, nr. 5 168-170, in het Rijksarchief van Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch, en zijn hier alleen met het nummer aangeduid. Nummer 169 is niet gefolieerd. Daarnaast werd gebruik gemaakt van verspreide gegevens in de archieven van de graven van Holland, het Hof van Holland, en de Nassause Domeinraad, berustend in het Nationaal Archief te Den Haag, en van de collectie Buchel-Booth in het Rijksarchief te Utrecht.

Noten:

1. 'Ons Voorgeslacht', 1985, pp. 206-208 nr. 57; zie ook: 'De Nederlandsche Leeuw', 1969, kolom 243-247.
2. Hier nr. 2.

DUSSEN

- 1. Een huis en gezaat met 16 morgen in Muilkerk uit een hoeve van 22 morgen, strekkend van de Dussen tot het land van Altena, oost: Wouter van der Eik met een hoeve, west: Daniel Stempel.**

22-3-1405: Willem van der Eik krijgt ten eigen van Herbaren van Riede, ridder, Nassause Domeinraad inv. 7318 fol. 196.

- 2. 10 morgen in 12 morgen in het ambacht van de graaf van Holland (!) van Muilkerk.**

...-14..: Hollander, als leenman van Herbaren van Riede, ridder, vermeld, Graven van Holland, inv. 230 fol. 101.

- 3. 8 morgen in Muilkerk in een hoeve aan de westzijde naast Bertout van der Eik.**

23-7-1354: De lijftocht van ver Agnes van Naaldwijk, dochter van de heer Willem van Wendelnesse, weduwe van Wouter van der Eik, zoals Wouter hield van heer Herbaren van Riede, door de graaf bevestigd, Graven van Holland, inv. 291 fol. 37 nr. 178.

- 4. Een hoeve in Muilkerk aan de Dussen, genaamd Elsen hoeve, groot 7 morgen, (164.: na meting groot 4 morgen 1 hont 20 roeden Zuid-Hollandse maat, zijnde zaai- en weiland in de Pand), strekkend van de halve Dussen tot het land van Altena (164.: noord tot de**

halve sloot van de boezemkade), (1648: oost: de kartuizers, west: Cornelis Bastiaansz. Pellekaan c.s.).

19-11-1597: Igna Klaas betaalde heergewaad zoals het leen roert van het huis Arkel (!) en 'Rhije' te Werkendam, 168 fol. 43.

..-164.: Op verzoek van erven Jan Cornelisz. van Honswijk is (ten dele) gemeten door Jan Goers, landmeter, 168 fol. 43v-44.

Het leen 4 gesplitst in 4A, 4B, 4C, 4D en 4E.

4A. 2 morgen 375 roeden van het leen.

1-2-1648: Imert Arisz. van Tilburg voor Martijntje Fransen, dochter van Pleuntje Maartens van Honswijk, zijn vrouw, bij dode van Jan Cornelisz. van Honswijk, die de helft kocht van Hendrik Maartensz. van Honswijk, na kaveling, 168 fol. 44v.

4B. 2 morgen 375 roeden, zijnde de helft van drie vierde van het leen.

1-6-1651: Cornelis Tonisz. van Honswijk voor Tonis van Honswijk, zijn neef, bij dode van Tonis Tonisz. van Honswijk, diens vader, 168 fol. 52v.

4C. Een vierde van 2 morgen 375 roeden van het leen.

13-7-1651: Baltus Arisz. Roubos, wonend aan de Dussen, ook voor Tonis Tonisz. van Honswijk bij dode van Jan Cornelisz. van Honswijk, 168 fol. 53.

4D. 1 morgen 4½ hont, zijnde een vierde van het leen.

28-6-1655: Dingeman Bastiaansz., wonend in Dussen Munsterkerk, bij dode van Bastiaan Evertsz., zijn vader, 168 fol. 56.

4E. 2 morgen 95 roeden, oost: de grafelijkheid en Baltus Arnoutsz. c.s., west: erven Cornelis Bastiaansz. Pellekaan, erven Krijn Adriaansz., Jacob Bastiaansz. Camp en Cornelis Schoonrewoerd.

2-2-1655: Bastiaan Hendriksz. Oldenburg, gehuwd met Maartentje Franse, weduwe Imert Adriaansz. van Tilburg, 168 fol. 62v.

De lenen 4A, 4B, 4C, 4D en 4E herschikt tot 4F, 4G, 4H, 4I, 4J en 4K.

4F. Een vijfde van 1 morgen 3 hont 45 roeden (1675: weiland).

20-9-1656: Baltus Arnoutsz. Roubos bij koop van Bastiaan Cornelisz., weduwnaar Anneke Tonis van Honswijk, 168 fol. 63.

16-11-1675: Adriaan Roubos bij dode van Baltus, zijn vader, 169.

16-11-1675: Jan Jorisz. voor Neeltje Tonis Bullen bij dode van Adriaan Baltus Roubos, haar man, waarna overdracht aan Bartel Hofman voor Margaretha van Lillo, zijn moeder, bevestigd door Jan Jansz. Roubos voor de kinderen, 169.

11-1-1682: Jan Hofmans, Bartel Hofmans, Adam Hofmans en Maria Anna Hofmans bij dode van Margaretha Pieters van Lille, hun moeder, 169.

4G. 2 morgen 3 hont 75 roeden zowel land als boezem, strekkend zuid van Baltus Arnoutsz. c.s. noord tot het land van Altena, oost: de graaff of de kartuizers, west: erven Cornelis Bastiaansz. Pellekaan c.s.

23-6-1657: Hendrik Jaspersz., wonend op de Giessen buitendams, die bij decreet d.d. 2-6-1656 1 morgen 3 hont kocht van de graaf en 1 morgen 75 roeden van Bastiaan Hendriksz. Oldenburg, gehuwd met Martijntje Frans, 168 fol. 67.

4H. 2 morgen 3 hont 75 roeden, belend als nr. 4G.

30-8-1659: Vijverke Bastiaan Pellekaan, weduwe Hendrik Jaspersz., wonend op de Giessen buitendams, bij koop bij decreet, 168 fol. 79v.

18-11-1669: Adriaan van den Heuvel voor Leentje Pellekaan, gehuwd met Adriaan Nikolaasz. van Leeuwarden, wonend aan de Dussen, bij dode van Vijverke, haar zuster, 168 fol. 148v-149.

20-2-1675: Adriaan Krielaers voor Neeltje Pellekaan, gehuwd met Steven Krielaers, zijn moeder, te Woudrichem bij dode van Leentje, haar zuster, waarna overdracht van de helft aan Bartel Hofman voor Margaretha van Lillo, diens moeder, te Capelle, 169.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 4F.

4I. 4 hont, zijnde de gehele boezem, die Bastiaan Hendriksz. Oldenburg had, strekkend door de zeedijk tot de uitwatering van het land van Altena, zuid: Vijverke Pellekaan met 8 hont, noord: het land van Altena, oost: erven Cornelis van Honswijk, west: erven Adriaan Krijnen.

8-7-1669: Pieter Gerardsz. Decker te Emmikhoven zoals Bastiaan Hendriksz. Oldenburg, 168 fol. 141.

12-9-1678: Bartel Hofman voor Margaretha van Lillo, weduwe Jan Hofman, zijn moeder, bij koop van Pieter Gerardsz. Decker te Emmikhoven, 169.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 4F.

4J. 1 morgen 5 hont, belend als 1648.

25-1-1674: Bartel Jansz. Hofman voor Margaretha van Lille, weduwe Jan Hofman, 84 bij overdracht door Dingeman Bastiaansz., wonend in Dussen Munsterkerk, 169.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 4F.

4K. 1 morgen 3 hont 45 roeden, belend als 1648.

8-2-1675: Bartel Jansz. Hofman voor Margaretha van Lillo, weduwe, zijn moeder, wonend in Capelle in de Langstraat, bij overdracht door Tonis Tonisz. van Honswijk, wonend aan de Dussen, 169.

De volgende beleningen zijn gelijk aan nr. 4F.

5. 2 morgen in de ban van Muilkerk, waarvan 1 morgen in de boezem zonder waarde en 1 morgen, jaarlijks 28 stuiver waardig, oost: Melsers Foppenz., west: de leenman.

4-12-1521: Wouter Joostens van Wijk vermeld, Graven van Holland, inv. 886 fol. 257v-258.

6. 7 hont in Muilkerk aan de Dussen, strekkend zuid tot de gemene wetering, oost: Jan Adriaansz., noord: Daam Arnoutsz.

30-4-1560: Maarten Willemsz. koopt bij decreet van Margaretha Antonsd. te Gorinchem tegen Agatha Cornelisd., weduwe Cornelis Pietersz. de Bijl, die 27-3-1556 schuldbekentenis gaf voor *f* 40,- karolus 4 st. 1 oort, en na veroordeling van het Hof d.d. 21-4-1558; Heineman Pietersz. pretendeert voorkind te zijn van Agatha Cornelisd., namelijk van Adriaantje, dochter van Rochus Pietersz., omdat zou liggen in de helft van 3 morgen, Hof van Holland, nr. 3271 nr. 261. Dit leen wordt vervolgd als nr. 7 of 8.

7. 7 hont in het ambacht Muilkerk aan de Dussen, strekkend van weduwe Willem Cornelis Witkens en kinderen tot Melser Gerardsz., oost: weduwe Gerard Jansz. Lensveld c.s., west: weduwe Bastiaan Hendriksz. c.s.

19-7-1639: Anton Cornelisz. te Dussen Munsterkerk bij overdracht door Dirk Jaspersz., 168 fol. 9.

30-4-1655: Pieter Antonsz. voor Maaïke Krijnen, zijn moeder, wonend aan de Dussen in Muilkerk, bij dode van Anton Cornelisz., haar man, 168 fol. 55.

8. 7 hont in Muilkerk aan de Dussen, strekkend (1645: noord) van erven Melser Gerardsz. (1645: Anton Tonisz. van Honswijk) zuid tot Anton Cornelisz. alias Peltermaten, oost: weduwe Jan Adriaansz. Verdoorn, west: de Hoge dijk.

5-12-1644: Pleun Gerardsz., voor Gerard Melsersz. bij dode van Melser Gerardsz., zijn vader, waarna overdracht aan Pieter Jacot alias Cadijck voor *f* 850,-, 168 fol. 24v-25.

30-4-1645: Jan Adriaansz. Kemp, wonend aan de Dussen, bij overdracht door Pieter Jacot alias Cadijck voor *f* 1050,-, 168 fol. 25v.

27-3-1662: Jannetje Jans, weduwe Johan van Wevelinkhoven, brouwer te Gorinchem, bij overdracht door Jan Adriaansz. Kemp, 168 fol. 90v-91.

15-6-1670: Johan van Wevelinkhoven te Gorinchem bij dode van zijn moeder, 168 fol. 147.

EMMIKHOVEN

9. De tiende in Emmimoven, die de leenheer houdt van Cuyk.

27-9-1361: Machteld van Besoyen, beleend door Herbaren van Brakel, haar broer, Leenhof Cuyk, nr. 9 fol. 49.

N.B. Zie: 'Ons Voorgeslacht', 1984, p. 112.

HOUWENINGEN

10. 6½ morgen in Houweningen, enerzijds: Floorken, anderzijds: Frank van Dunen.

26-7-1366: Jan, dochter van Nikolaas van Drongelen, gehuwd met Arnout Neude Rutgersz., beleend door Herbaren van Riede, heer van Pendrecht, Collectie Buchel-Booth, nr. 17 fol. 35v.

Getuigen bij leenakten van Riede, van wie geen belening bekend is:

1361: Dirk uten Camp Rudolfsz., Anton Zonderlandsz., Anton Arnoutsz.

1366: Willem Tonisz., Hendrik bastaard van Riede, Jacob Woutersz.

1405: Floris van Cuul, Wouter van der Eik, Daniel Stempel.